

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Human rights	حقوق بشر
--------------	----------

محمد هارون خیل شعشی
۲۳ جنوری ۲۰۱۳

په افغانستان کې د یرغلګرو لښکرو د بشري ضد او جنګي جنايتو حقوقي شننه ۵

د یرغلګرو لښکرو په بشري ضد او جنګي جنايتو کې د مربوطو دولتي ادارو او لوړو چارواکو لاس لرل

ان دیوالټ د «امریکایي وژني: که مور په ریشتیا سره دا نه یو، نو څوک یو؟» تر سرلیک لاندې په خپله علمي مقاله کې د امریکایي لښکرو په بشري ضد او جنګي جنايتو کې د متحدو ایالتو د مهمو دولتي ادارو او لوړو سیاسي - نظامي چارواکو د ګډون په اړه خونډور بیان لري، چې یادونه یې ګرانو لوستونکو ته بې ګټې نه ده. دی کاري: «دا د اوباما، هیلري کلینټن، پنیټا او جنرال جان الډن دوه مخي او منافقت دي، چې ځانونه د خپلو لښکرو له بشري ضد او جنګي جنايتو څخه بېل او مبرا ښيي. دا جنايتونه د متحدو ایالتو د نظامي او خارجي سیاست مستقیمه نتیجه ده. کله چې ډیک چینی (Dick Cheney) [د امریکا د پخواني دولتمشر، جورج ډبلیو بوش، مرستیال] او جان یو (John Yoo) [د بوش د دولتمشرۍ په زمانه کې د لوی څارنوال د مرستیال معاون] په خپلو خبرو او ویناوو کې د شکنجې ژبه او منطق کاري، بیا نو دا څنګه ممکنه ده، چې د ابو غریب د محبس امریکایي ساتونکي د داسې فاسد او غیر انساني فکر پیروي و نه کي؟! په وینتام کې د امریکایي قواوو قومندان، جنرال ویسټمورلنډ، هم د هغه هیواد په «مي لای» کې د امریکایي عسکرو له خوا د کلیوالو وینتامیانو تر قتل عام وروسته ادعا کوله، چې «مور داسې نه یو» خو وروسته کره اسنادو او شواهدو و ښوول، چې جنرال ویسټمورلنډ په خپله د جنګ د قواعدو په اړه و خپلو پوځیانو ته امر کړی و، چې له هر هغه ملګري وینتامي سره د دوښمنو جنګیالیو وینتکانګ په څېر چلن وکي، چې د کمونستانو تر واک لاندې «مي لای» یا داسې نورو سوله ییزو سیمو کې و موندل سي.» دان دیوالټ زیاتوي: «امریکایي او ایتلافي واکمنان کوبښ کي، چې د دغه راز جنايتو و مرتکبینو او عاملینو په کرېټ کې د یوې خرابې یا وروستي مني بڼه ورکي؛ او د بې واکه کسانو پر اوږو د مسوولیت په ایښولو سره ادعا وکي، چې ګواکي بشري ضد او جنګي جنايتونه د دوی د عسکري او خارجي سیاست زېږنده نه دي.»^{۲۲}

راسئ يوه شېبه په ويتنام او ابوغريب كې د امريكايي يرغلگرو د بشري ضد او جنكي جنايتو دردونكي واقعيتونه و يوې خوا ته پرېږدو؛ او پر خای يې د خپل هيواد، وړان او جنگځېلي افغانستان، په تېر يوولس كلن تاريخ كې د ځينو خونړيو جنايتو په اړه را ولاړو سوو پوښتنو ته د جواب موندلو هڅه وكو. اوله پوښتنه دا ده، چې د طالب واكمنۍ د نسكورېدو په درشل كې د كندوز په « كلای جنكي » كې د طالب اسيرانو وحشيانه قتل عام د چا په امر، لارښوونه او بالفعل همكاري وسو؟! د مزار شريف په « دشت ليلي » كې د طالبانو ډله بيز قبرونه څه ډول جنايتونه وه؛ او د چا په دستور او همكاري تر سره سول؟! ايا د نړيوالو تلوېزيوني شبكو مستندو فيلمو په ډاگه و نه ښوول، چې امريكايي سپېشل فورسيز (خاصو يا ځانگړو ځواكو) نه يوازې د دې وحشتناكو او شرموونكو بشري ضد او جنكي جنايتو لارښوونه كوله، بلكې په كولو يا ارتكاب كې هم مستقيمه او فعاله برخه لرله. مگر افغانان نه پوهېږي، چې د دې چنگېز ډوله جنايتو برخه والي جنكي ډلي تپلي د يرغل له هماغه پيل څخه تر اوسه د اشغالگرو امريكايي او ايتلافي لښكرو لاس پر نامه نوكران نه دي؟!

زموږ ويني او دراكو هيوادوالو ته به ور په ياد يې، چې يوولس كاله مخكې، د امريكايي او ايتلافي لښكرو د ظالمانه يرغل په پيل كې، د امريكايي ځانگړو قواوو پخواني غړي، جانتن ايډيما (Jonathan Idema)، او ملگرو يې له تروريزم سره د مبارزې په نامه په كابل كې خصوصي محبس جوړ كړئ و. له هېچا څخه پته نه ده، چې د امريكايي لښكرو دې بې رحمه قراردايي به د خپلو امريكايي ملگرو او پخواني شمالي اتحاد د جنكي ډلو تپلو په مرسته، انسان تېښتونكو غوندي، د افغانستان له گوټ گوټ، په تېره بيا كابل ښار څخه خلك برمه كول؛ او په هغه پټ خصوصي زندان كې بې ډول ډول شكجې او تعذيبونه وركول، چې په واقعيت كې د همدغو امريكايي اشغالگرانو په امر او لارښوونه جوړ سوئ و. كله چې د ايډيما او ملگرو د خصوصي محبس د شكجو او تعذيبو رسوايي په نړيوالو مطبوعاتو كې خپره سوه، امريكايي مقاماتو په چټكۍ سره د هغه او همكارانو له ملگريتوبه نته وكړه. په كابل كې د محكمې په وړاندي د جانتن ايډيما او ملگرو له اعترافاتو څخه له ورايه څرگنده سوه، چې د امريكايي او ايتلافي لښكرو مشران او د كابل د مزدور حكومت چارواكي د هغه په انسان تېښتونو، خصوصي زندان، شكجو او ټول كرغېرن حساب و كتاب پوره خبر وه، كه نه نو ايډيما او نور امريكايي ملگري يې لېونيان نه وه، چې له كور او كېوله زرونه كيلومتره ليري، په خپل خرڅ او خپلو امكاناتو د القاعدې، طالبانو او نورو سياسي مخالفينو په نيولو او شكجه كولو سره و امريكايي لښكرو، خاصتاً سي. آي. آي. ته خدايي خدمت وكې. ايا دا عقلاً او منطقاً ممكنه وه، چې ايډيما او ملگرو يې و امريكايي مقاماتو ته ډول ډول بنديان او اطلاعات په لاس وركول، خو سره له هغه هم له دوی سره هيڅ راز سياسي، سازماني او مالي اړيكي و نه لري؟! ايډيما د محكمې په حضور كې ادعا لرله، چې د امريكايي ايف. بي. آي. له خوا يې نيول سوي اسناد او مدارك گرده د دغه راز اړېكو ښكارندوی دي.^{۲۳}

كه امريكايي او ايتلافي چارواكو د ايډيما په بشري ضد شكجو كې لاس نه لرلای، نو څنگه يې و سي. آي. آي. ته اجازه وركوله، چې له نيول سوو كسانو يا د دوی په اصطلاح شكمنو تروريستاتو څخه د اعتراف اخيستلو يا مالومات ټولولو په مخسد له واټر بورډينگ* څخه استفاده وكې، چې د انساني ځورونې يا شكجې يوه پيژندل سوې بڼه ده. كه امريكايي او ايتلافي مقاماتو د خپلو پوځيانو او استخباراتي كاركونكو و بشري ضد او جنكي جنايتو ته د رضاييت سر نه ښورولای، بيا خو يې د اعتراف اخيستلو، مالومات ټولولو او نورو استخباراتي هدفو دپاره د خلكو برمه كول(چې دوی يې رنډيشن بولي) هم بايد په زغرده غير قانوني او غير انساني عمل گڼلای؛ حال دا چې مور ټولو د سر په

سترگو وکتل، د امریکا او ایتلافي هیوادو استخباراتي سازمانو له تروریزم سره د مبارزې تر غولوونکي پوښ لاندې، په سوو بې گونا خلگ، له خپلو ښارو او هیوادو څخه و تښتول، چې ځینې یې دورې هوري تر څو میاشتو وهلو، د بولو او راز راز شکنجو وروسته د بگرام او گوانتنامو په بندنامو محبسو کې و موندل سول. ایا امریکایي چارواکي د نړۍ او افغانستان له گوټ گوټ څخه د خپلو استخباراتي کارکوونکو او پوځیانو په دغه ډول انسان تښتونو او شکنجو خبر نه وه یا تر اوسه نه دي؟! ایا سي. آی. ای. او نورو استخباراتي شبکو و واټر بورډینګ ته د یوه مجاز او قانوني عمل په سترګه نه کتل؟! ایا د بگرام او گوانتنامو په محبسو کې له کلونو کلونو ناست افغانان پر خپلسر راوستل سوي دي؟! ایا دا انسان تښتوني، شکنجې، نامالومه بندونه او توقیفونه، پټې محکمې او پټې پرېکړې ټول د امریکایي او ایتلافي هیوادو د سیاسي مشرانو د مجرمانه روحيې او رسمي پالیسۍ څرګندوی نه دي؟! ایا هغه سیاسي- نظامي مشران چې تر اوسه په بگرام او گوانتنامو کې د افغانانو د بندي ساتلو پلوي کي، په افغانستان یا نورو استعمارخپلو هیوادو کې د خپلو یرغلګرو لښکرو له بشري ضد او جنګي جنايتو څخه ځانونه مبرا ښوولای سي؟! دردونکي خو لا دا چې په دې بنديانو کې حتا هغه مراهق کوچنيان هم شامل دي، چې منځنۍ یا اوسط عمر یې ګرځي شپاړس (۱۶) کاله دي. ایا تر نامالومي مودې د بگرام په تورو کوټو کې د دغو معصومو افغان کوچنیانو بندي ساتل د بشري حقوقو له ټولو منلو بین المللي موازینو او معیارو څخه ښکاره سرغړونه نه ده؟! ایا همدا یوه فقره د امریکایي او ایتلافي اشغالګرانو د محکومیت دپاره کافي نه ده؟! مګر بشري ضد جنايت څه ښکړونه او لکۍ لري؟! د همدغو دلایلو له مخې و، چې د کولالمپور د جنګي جنايتو محکمې د یوې تاریخي پرېکړې په کولو سره د امریکا پخوانی دولتمشر، جورج. ډبلیو بوش او د هغه د حکومت ځینې غړي لکه د پخواني دولتمشر مرستیال، ریچرډ ډیک چيني، د دفاع پخوانی وزیر، ډانلډ رمزفیلډ، د بوش پخوانی سلاکار، البرتو ګونزالس، د ډیک چيني پخواني سلاکار، ډیوید اډینګټن، د دفاع د وزیر پخوانی سلاکار، دوهم ویلیم هینس، د لوی څارنوال پخوانی مرستیال، جی بایبي، او د پخواني لوی څارنوال د مرستیال معاون، جان چون یو د جنګي جنايتو په کولو ګرم وبلل.^{۲۴} د امریکا د ایلنوی د پوهنتون د بین المللي حقوقو استاد او د کولالمپور د ټرایبیونل د څارنوالانو د ډلي مشر- پروفیسر فرانسیس بویل (Prof. Francis Boyle) په یوه تلوېزوني مرکه کې یو پلا بیا په ټینګار سره تکرار کړه، چې بوش او بلېر د عراقي اولس په جېنوسایډ او د سولي او بشریت پر خلاف جنايتو کې د لاس لرلو له کبله محکوم دي. مور هر ځای په دوی پسې یو. یوه ورځ به هرومرو د قانون و منګولو ته په لاس ورسې.^{۲۵}

د کولالمپور تر محکمې وروسته، په جنوبي افریقا کې د اپارتایډ رژیم زور مخالف او د نړیوالي سولي نومیالي مبارز، سرأسقف، ډیزمینډ ټوټو Desmond Tutu) هم د برتانیې په «ابزرور» ورځپاڼه کې د یوې مقالې په ترڅ کې یادونه وکړه، چې د امریکا پخوانی دولتمشر (جمهور رییس)، جورج ډبلیو بوش او د برتانیایي پخوانی حکومت مشر (صدراعظم)، ټوني بلېر، باید په ۲۰۰۳ع کال کې پر عراق د خپل پوځي یرغل له امله د هالنډ په هېک (دینهاخ) کې د جزا و بین المللي محکمې ته حاضر کړل سي. ده زیاته کړې ده: دغو دوو مشرانو د عراق د ډله یيزې وژنې د وسلو (WMD) په باب و خپلو خلکو او ګرده نړۍ ته درواغ وویل. ده په نظر پر عراق تېري، د هرې بلي شخړې او جګړې په پرتله، نړۍ له ستر ګواښ سره مخامخ کړې ده.^{۲۶}

هو، امریکایي سیاسي او عسکري مشران هیڅکله په ښکاره نه وايي، چې د خپلو پوځیانو په بشري ضد او جنګي جنايتوکي ونډه لري؛ خو کله چې د دوی سیاسي او پوځي تگلاره وکتل سي، بیا نو د عقل او شعور خاوندان په اسانۍ قضاوت کولای سي، چې د یرغلګرو دولتو سیاسي او نظامي مشران تر څه حده په دغه راز جرمو او جنايتوکي ښکېل دي. همدا اوس امریکایي لښکرو زموږ د هیواد په ځینو ولایتو (کابل، کندهار، ننگرهار، خوست، کونړ، پکتیکا او داسې نورو) کې د خپلو مزدورانو داسې پټې ملېشې جوړې کړې دي، چې د کابل د مزدور حکومت تر چوکاټ او

څارني دباندي، د امريکايانو د سپيشل قواوو په امر او قوماندۀ کار کي. دا مزدوري ملېشي نه يوازي په هيواد کي دننه، بلکي کله کله د ديورنډ تر کرغېرني کرښي آخوا هم د خپلو امريکايي بادارانو په گټه حملې او غوټي وهي. د دي مزدورو ملېشو په هر راز جرمو او جنايتو کي د امريکايي او ايتلافي قوتو مستقيم لاس دي.²⁷

پروفيسر جېمز پيټرس د کندهار په زنگاوات کي د کوچنيانو، ښځو او سپين ږيرو په گډون زموږ د بي گونا گوناغو افغانانو د وحشيانه قتل عام په اړه، په خپله مقاله «د اولسي افغانانو وژنه او د اوباما پرده اچونه» کي کاري: «امريکايي پوځ او د اوباما جرمي رژيم په کندهار کي د اولسو کليوالو افغانانو تر بي رحمانه وژني وروسته د شواهدو او مدارکو د نست کولو، د حقايقو د سرچپه ښوولو او عدالت د مخنيوي دسيسه وکړه، چي دا ټول توروته په واقعيت کي د جنايي تعقيب او استيضاح دلايل دي.»²⁸

جو بيکر او سکانت شېن (Jo Becker and Scott Shane) په نيويارک ټايمز کي ليکلي دي، چي اوباما له ځانه سره د انسانانو «د وژني ليست» ايښي دي. هغه، په تروريستي ضد چارو کي له خپل سلاکار- جان برېنن (John O. Brennan) سره تر سلا مشورې وروسته په خپله د خلگو د وژني په اړه پرېکړه کي. برېنن، د بوش په اداره کي په شکنجو، پټو محبسو او فوق العاده رنډيشن يا انسان تښتونو پېژندل سوئ شخص ؤ. اوباما د روان کال (2012 ع) د جون پر پينځلسمه په ډاگه ومنل، چي اداره يي په يمن او سوماليا کي د مخالفينو په وژنه کي مستقيمه برخه لري؛ په داسي حال کي چي متحده ايالاتونه له يوه هيواد سره هم په جگړه بوخت نه دي.²⁹

زموږ وپښ او آگاه لوستونکي د وړاندي سوو شواهد او دلايلو پر بنسټ په څرگنده گوري، چي د امريکايي او ايتلافي لښکرو په بشري ضد او جنکي جنايتو کي د جزا د بين المللي محکمې د روم اساسنامې د اوومي او اتمي مادي تسجيل سوي متشکله عناصر (رسمي پاليسي او پراخوالی) دواړه بشپړ مصداق لري.

لمنليکونه

²² Dan DeWalt, "American Atrocities: Not Who We Are? Really? So Then Who in the Hell Are We? ", Information Clearing House, n.d.: <http://www.informationclearinghouse.info/article31262.htm>

²³ Pamela Constable, "U.S. Knew All About Private Jail in Kabul, American Tells Court: Seized Material Is Said to Show 'Constant Contacts'", Washington Post Foreign Service, Tuesday, August 17, 2004: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A4821-2004Aug16.html>

د انساني شکنجې يوه پېژندل سوې بڼه ده، چي جورج ډبليو بوش او د هغه د (Waterboarding) واټر بورډينگ* تکنیک باله. د رېږوني او تعذيب په حکومت ځينو نورو غړو د خپلي واکمنۍ پر مهال د پوښتني گروپږني پرمختللی

دي انساني ضد او قانوني ضد طريقه كي شڪمن كسان ستوني ستخ پري ايستل كيڙي؛ او اوږده موده يي پر مخ او خوله اوبه اچول كيڙي. دا پرله پسي اوبه موقتاً د شڪنجه كېدونكي كس تنفسي لاري بنديي؛ او شخص عملاً د مرگ احساس كيي.

²⁴ Tony Cartalucci, “Former-US President George Bush Officially a War Criminal”, May 17, 2012 Global, Reasearch.ca:
<http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=30885>

²⁵ —, “Bush, Blair Wanted For Crimes Against Humanity: Boyle”, Information Clearing House, October 21, 2012:
<http://www.informationclearinghouse.info/article32818.htm>

²⁶ [Desmond Tutu](#), “Why I had no choice but to spurn Tony Blair”, Sunday 2 September 2012, [The Observer](#):
<http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/sep/02/desmond-tutu-tony-blair-iraq>

²⁷ Nick Turse, “Washington Puts Its Money on Proxy War: The Election Year Outsourcing that No One’s Talking About, Information Clearing House”, August 10, 2012: <http://www.informationclearinghouse.info/article32139.htm>

²⁸ Prof. James Petras, “The Massacre of the Afghan 17 and the Obama Cover-Up”, globalresearch.ca, March 26, 2012:
<http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=29982>

²⁹ Marjorie Cohn and Jeanne Mirer, “Obama’s Killer Drones”, www.counterpunch.org, JUNE 25, 2012:
<http://www.counterpunch.org/2012/06/25/obamas-killer-drones/>

پاته په بله برخه كي